KRÖNINGSDAGEN.

TILLFÄLLIGHETSPJES

MED KÖRER OCH KUPLETTER

I EN AKT

AF

AUGUST BLANCHE.

MUSIKEN ORDNAD AF J. N. AHLSTRÖM.

Uppförd första gången på Nya Teatern å H. M. Konung Oscar I:s Kröningsdag.

STOCKHOLM.
L:S GUST. RYLANDER,
Bazaren å Norrbro.

(Teatern föreställer altanen kring hufven å Storkyrkotornet. En messingslur står lutad mot hufven).

Tornväktarn *(uppkommande med en qvast).*

Jag får väl lof att sopa och städa af lite, för det kommer mycket folk hit opp på storkyrkotornet att se på Kröningen. — Vädra behöfs inte, ty hur skralt det än kan vara för en stackars tornväktare, frisk luft har han åtminstone till öfverlopps. Skura, det har himmeln dragit försorg om under hela denna välsignade sommar. Så får man då ihop en liten styfver åt sig, Gud vare lof. Nå, nå, det är inte alla dar sötebrödsdagar. Ingen står Guds himmel så nära som tornväktarn och ändå finns det knappt någon som har så litet af Guds gåfvor som han. Många Herrans år har jag haft den här tjensten och hela min egendom består bara i en gammal psalmbok utan permar och en halfstopsbutelj utan hals — jaja, det förstås, min hustru oberäknad, ty hon har, om inte just så vackra permar, åtminstone en hals som förslår. Skulle min gamla messingslur gå sönder, så kunde hon i nödfall göra dess tjenst. Emellertid har det gått för sig och ingen kan säga annat än att man hållit sig uppe här i verlden. Men ett släpigt lif är det — och ansvarsfullt se'n

— — för några fattiga skilling i dygnet skall jag vaka öfver oräkneliga skatter och glömmer jag att klämta när det brinner, då — — ja då måste en arm satan bums ge sig af från himmelen, för att trakteras med vatten och bröd ner på jorden. — — Tacka vet jag tuppen deroppe! — det går ingen nöd på honom alls, och hvad gör han väl för nytta? — inte säger han ett enda ord, utan står der och vrider på sig, som en kärng i kadrillen. Brinner det på Norr, så står han helt ogenerad med näbben mot Söder, utan att han blir det minsta plockad för det. Ack! hvad jag gerna ville vara i tuppens ställe!

(Sång N:o 1.)

Tuppen der med fjädrar rara
Högt står öfver jordens mull.
Gerna man ett höns må vara,
Blott man är, som han, af gull.
Lugn står han der båd' i vått och i tort,
Aldrig han gal eller flyger han bort
Från tornet.

Jag får stulta här och skrufva,
Utaf gikt och bröstverk klen.
Aldrig får den tuppen snufva
Eller gikt i sina ben.
Kom derför ner — blif tornväktare här —
Gerna som tupp jag skall ställa mig der
På tornet.

ANDRA SCENEN.

DEN FÖRRE. MÅNGELSKAN *(med korgar)*.

Tornväktaren.

Morjens, morjens, kära madam! i dag kom-

mer hon rigtigt att ta pengar i luften, som man säger.

Mångelskan.

Uff! det gick minsan inte så lätt att komma opp i det här välsignade tornet.

Tornväktaren.

Ja, men så går det desto lättare att komma ner, det är säkert det. — — Nå hur går det med rörelsen nu för tiden?

Mångelskan.

Åhjo — jag har qvar mitt gamla stånd vid Regeringsgatan — det är bara vid så'na högtidliga tillfällen som i dag jag sjelf går med korgen. Nå tornväktaren har väl hört att de ville ha bort stånden vid Riksdan, men allt det der gick med Davids höns under isen. — — — Ta bort stånden — jo det vore hyggligt det — hvar skulle jag då gjort af alla mina ömtåliga saker, som aldrig i tiden kunna hålla sig under bar himmel utan att skämmas?

Tornväktaren.

Jag har inte på länge kommit att följa med ställningar och förhållanden. Jag håller visst Aftonbladet tillsammans med tornväktarn i Jacob, men vi ha kommit öfverens om att alltid rifva itu bladet och ta hälften hvar. Nu skickar den besten mig blott den andra halfvan och behåller den första. På det sättet får jag bara annonserna, medan han smörjer sig med den främsta och mustigaste biten.

Mångelskan.

Här måste ändå vara bra tråkigt att bo om nätterna?

Tornväktaren.

Tråkigt ja — — hade jag inte min hustru att gräla med ibland, så tror jag att jag af pur ledsnad en vacker dag gick och hängde mig på urvisarn härunder.

Mångelskan.

Tornväktarn har väl sett många eldsvådor i sin dar?

Tornväktaren.

Jo ditåt lutar det, kära Madam, Herre Gud, nog minns jag när gamla Dramatiskan brann. Det var den grannaste eld, jag sett, ty si det var så många eldfängda ämnen deruti. En mängd teaterpjeser flög opp i luften och der måtte de visst ha stannat qvar, ty man har aldrig hört af dem sedan. Öfverallt hvar man såg, så flög det riddarmantlar och bondrockar med eld i skörtena — och brinnande städer och skogseldar i luften om hvarandra. — Folket sade att konsten alldeles strök med, — säkert är det emellertid att konsten hvarken förr eller sednare varit så lågande eller haft en sådan lyftning som den gången.

Mångelskan.

Nå men spökar det inte ofta här i tornet?

Tornväktaren (*hemlighetsfullt*).

Hör på, kära madam. År 1835 natten före Riddarholmskyrkans brand stod jag här på altanen. Klockan hade slagit tolf och jag nyss slutat med tutningen, då jag i detsamma hörde ett väsen i torntrapporna, liksom hade hela Lifgardet till häst kommit sättande uppför dem, eller också hustru min. Hur förvånad blef jag inte när jag slog upp ögonen och fick se — gissa —

jo riddaren St. Jöran till häst, han som står dernere i kyrkan. Jag tog af mig mössan, ty jag är alltid höflig mot mina grannar, äfven om de bo på nedra botten. Herr Ryttmästare sad' jag, Ryttmästarn ute och vädrar sig så sent på natten. Han svarade: jag har kommit upp för att ta afsked af Riddarholmstornet. Tänker Ryttmästarn, frågade jag, företa en lustresa — kanske till Spanska kriget, som herrar Officerare bruka? Men han svarade inte, utan red sin väg. Jag ville bjuda honom på fälknäppen, men si det stod inte till.

Mångelskan.

Nu ljög Tornväktarn med respekt så sägande.

Tornväktaren.

Nå så tar jag ingenting för'et heller — — gif mig en smörbakelse för lika godt pris.

(buller höres i tornträpporna).

Tornväktaren.

Aha — der ha vi folket som ska se på Kröningen.

TREDJE SCENEN.

De förre. Vaktmästaren och Christine. Folk af båda könen (*uppkommande*).

(Sång N:o 2.)

Låt oss försigtigt gå
Att vi från tornet inte falla må!
Försigtigt gå nu på altanen utan buller och utan trängsel,
Låt oss alla varsamt hållas inom denna låga stängsel!
Ja låt oss nu alla försigtigt gå,
Att vi från tornet ej nedfalla må!

Hur skönt i rymdens ljusa salar
Högt öfver jordens strider nå!
En högre stämma till oss talar
Ju närmare vi himlen stå.

Se der ha vi hela staden!
Gator, gränder hela raden
Skåda vi från balustraden —
Allt i brokigt hvimmel står.
Folk af alla stånd och stater,
Dagakarlar och magnater,
Barn, mamseller och soldater!
Larmet emot höjden når.

Tornväktaren (*utvisar platserna*).

Ingen får stå på norra sidan — den är upptagen.

Madamen.

Det är bästa sidan det — inte kan man se något på den södra inte.

Tornväktaren.

Kan hon inte se något? — klättra opp på tuppen då, så ser hon väl.

Första person (*öster*).

Jag undrar om det dröjer länge innan processionen börjar — kors hvad menniskorna se små ut dernere — — bajonetterna äro som knappnålar och tschakåerna som små snusdosor.

Madamen (*öster*).

Vi måtte väl inte heller se så stora ut nedifrån.

Andra person (*öster*).

Åh, hon ser väl ut som en kråka, kan jag väl tänka.

Tredje person (vester).

Nog ser man bra; men inte får man vara närsynt.

Tredje person (vester).

Fattigt folk har inte råd att vara närsynt.

Flickan (öster).

Se Lifgardet till häst — det är mitt regemente det — jag har alltid varit svag för Lifgardet till Häst.

Första person.

Så äro alla fruntimmer i Stockholm, min lilla beskedliga.

Tredje person.

Riddarhuset är allt en vacker byggnad.

Första person.

Fåfängan och Villan der på Djurgården ta sig bra ut härifrån.

Madamen.

Alla kasernerna ser man.

Flickan.

Der är Norra Slagtarhuset — der är jag hvar lördag efter pepparrotskött.

Madamen.

Äter jungfruns herrskap ofta pepparrotskött!

Flickan.

Ja hvar söndag — och det är rätt godt om det kokas väl.

Madamen.

Hon behöfver inte lära mig hur det ska kokas.

Femte person (söder).

Ser ni jernvågen der — kors hvad den ser liten ut!

Andra person.

Det är ju Lejas bod som blänker derborta.

Första person.

Hvar är det vi ska ha Banken?

Femte person (söder).

Känner ni igen sista styfverns trappor!

Tredje person.

Hvar är Sjöförvaltningens hus?

Andra person.

Der ligger Stenhuggeriet.

Tornväktaren (tittar åt vester).

Nej men se på den der då.

Flere (springande från öster till vester).

Hvad för slag? hvad för slag?

Tornväktaren.

Ser ni sotarn som klättrat uppå Consistorium?

Flere.

Så'n våghals! ha, ha, ha!

Första person.

Nej men kom hit bara så ska ni få se något.

Flere (springande från vester till öster).

Hva är det? hvad är det?

Första person.

Se hur de hålla på att duscha sig der vid Skeppsholmen.

Fruntimren (*springande derifrån med näsdukarna för ögonen*).

Ah — —

Mångelskan.

(Sång N:o 3.)

Kom och köp af gumman bara
Pepparkakorna så rara,
Krusbär, vinbär, ack så klara —
Kom och köp af gumman bara!
Känn på denna färska strufva,
Äpplen, päron ä' så ljufva.
Köp af mina pepparkakor
Och smörbakelser.

Fästman vill sin fästmö bjuda;
Vinet bör man ej förguda,
Bränvinet man vill förbjuda —
Hvarpå skall han henne bjuda?
Köp åt henne äpplen rara,
Gif åt henne bären klara.
Köp af mina pepparkakor
Och smörbakelser.

FJERDE SCENEN.

De Förre. Patronen. Patronessan. Amelie.
Kammarjunkaren.

Tornväktaren.

Här är herrskapets plats — hit får ingen an' komma (*går*).

Patronen.

Nog var promenaden besvärlig, men så är belöningen desto skönare när man väl kommit opp. Ach hvilken herrlig utsigt!

Patronessan.

Ja det tillstår jag, att ett besynnerligare äf-

ventyr har jag väl alldrig förr varit med om: först resa 10 mil till Stockholm för att se på Kröningen och se'n klättra upp på tornet för att inte se den, ty sannerligen jag vet hur det ska låta sig göra (*ser ner öfver balustraden*). Hu: man är färdig att svimma.

Amelie.

Ja nog hade det varit bättre, pappa lilla, om vi tagit mot Kammarjunkarns biljetter och gått i kyrkan i stället, så hade vi fått se allt.

Kammarjunkaren.

Jag harmonierar fullkomligt med damerna, herr patron. Det är på en gång för mycket fatigant och för litet intressant, och, hvad mig sjelf beträffar, om mina många vänner på hofvet visste, att jag vore här på storkyrko-tornet, så vore jag rakt perdu i den allmänna opinionen.

Patron.

Ja, men herr Kammarjunkaren kan också skryta med att åtminstone en gång i sitt lif ha befunnit sig på en vida högre ståndpunkt än alla de der många vännerna tillsammanstagna.

Patronessan (*bedjande*).

Min vän —

Patron.

Och hvad mig sjelf angår, så förefaller det mig högst afundsvärdt att på en så högtidlig dag som denna, då hela staden är i rörelse, kunna ha en öfversigt af det hela. Der längstbort utbreder sig nu den gamla konungastaden med sina tjusande omgifningar, liksom ett gyldne smycke i en krans af blommor, — der straxt nedanför oss en oräknelig folkmassa, hvimlande kring kyrkan. Det är ljuft att tänka sig, att i denna stund in-

gen finnes af de menskliga varelser, vi här se, som ej med de skönaste förhoppningar se in i framtiden och med de hjertligaste välönskningar omsluter föremålet för dagens högtid.

Kammarjunkaren.

Jag instämmer på det lifligaste; men lokalen här är i alla fall något obeqväm — — det är en väl mycket blandad societét här, tycker jag.

Patron.

Blandad societét? ja så brukar det vara i himlen, påstås det — och vi äro ju ett godt stycke på vägen.

Kammarjunkaren.

Jag undrar om det i sommar regnat likaså-mycket häruppe som dernere?

Patron.

Skörden har åtminstone inte lidit något häroppe. (*Till sin fru*) Jag begriper inte hvad du ser på hos den der herrn — det är ju en narr.

Patronessan.

Ja, men det är en gentil menniska.

Patron.

Polera en koffert så att den är blank som solen, en koffert är det i alla fall.

Patronessan.

Han har en så aktningsvärd familj och det vore en heder för oss att bli införlifvade med densamma. — Och så tycker han så mycket om vår Amelie.

Patron.

Ja men jag tycker inte om honom. En kart är och blir en kart, den må nu ha fallit från det bästa astrakanträd i verlden.

Patronessan.

Nå hvad värde är det då i den der välsig-

nade Notarien som fjeskar för Amelie och i hvilken du är så förtjust? — det är under att han inte är efter oss här på tornet.

Amelie (*till Kammarjunkaren*).
Hvad är det för regemente som står der närmast, herr Kammarjunkare?

Kammarjunkaren (*ser ned*).
Det är — (*studsar tillbaks*) Ah hvad det var horribelt djupt — jag fick rigtigt ondt i hufvudet.

Patron.
Ja, så är det, herr kammarjunkare — de högförnäma få alltid hufvudverk, när de se ner på folket.

Kammarjunkaren.
Om det inte vore för pengarnas och flickans skull, så skulle jag säga honom en sottis på tornet.

Patron.
Låt oss nu se åt hur stan tar sig ut från de andra sidorna. (*går jemte de öfriga.*)

FEMTE SCENEN.

Sotaren (*uppkommande*).
Hejsan! här är godt sällskap ser jag — — tornväktarmadam ville hindra mig att gå opp, men jag sminkade henne med min mössa, så att hon ser ut som en skorsten invändigt — — det var grannt häroppe — hela den här trakten känner jag — alla de der skorstenarna har jag på mina 5 finger, jag är som barn i huset der — — det finns ingen pipa derborta som jag inte varit ner uti — — och slottet se'n — herre Gud, nog mins jag slottet — — för några år se'n gick jag miste der och fastnade i en pipa — — då tänkte jag: nu tar fan vid bofinken — — men si då

blef det rörelse på slottet — ingen tordes koka så mycket som en tår rakvatten engång — hoffolket fick lefva på kallmat hela dagen — man skickade efter murare och hackorna började regera i slottet så det var lust och glädje deråt — och när jag ändtligen kom ut — jag såg inte för vacker ut då — då stod salig Kungen der och alla de Kungliga och hela hofvet — — alldrig hade en sådan buse varit i slottet förut — Hofdamerna kastade luktvatten i fycionomejan på mig — och så fick jag vin och pengar se'n — det var annat än gesällns dagg det — se'n hade de respekt för mig alla — de kalla mig för kammarherre alla de andra — — — Nej men se hvad folk dernere! hejsan! när det är roligt i stan så är det alltid trefligt! Nu måste jag sjunga min visa.

(Sång N:o 4).

Stolt som en kung sitter sotaren der,
När solen går upp uti öster,
Hans tron är en skorsten — ihålig den är —
Och kronan, han bär, är den här (*svänger med mössan*).
Han aldrig sig ger någon ro eller rast,
Hans lofsång den sjunges af foglarnas röster,
Hans spira är skrapan — hans statsråd en qvast
Och ofta så råkar han fast.

(*Hoppar uppå balustraden och springer på den kring tornet, hvarefter han hoppar ner i Mangelskans korg*).

SJETTE SCENEN.

VAKTMÄSTAREN. CHRISTINE.

Vaktmästaren.

Såg du inte kammarjunkar von Luften, Christine? han låtsade inte känna igen oss, den sprätt-

höken, liksom inte en vaktmästare kan vara så god som en an.

Christine.

Men kanske han inte såg oss, pappa lilla — kammarjunkarn är annars alltid så artig.

Vaktmästaren.

Jo nog gör han täta visiter hos oss, i synnerhet när jag är borta; men jag skall väl sätta p för det der en vacker dag.

Christine.

Alltid får jag så mycket konfekt af honom.

Vaktmästaren.

Bara du inte blir lurad på konfekten till slut. — — Nå har han sagt, att han vill gifta sej med dej?

Christine.

Nej pappa, men nog talade han en gång om förlofning.

Vaktmästaren.

Förlofning? mjukatjenare — jag känner de der förlofningarna jag. Förlofningen är som bränvinsbordet och giftermålet som sjelfva supén. Mången tar så väl för sig vid bränvinsbordet, att han alldeles mistat aptiten när han skall till med sjelfva anrättningen. Tag du styrman Klink, som håller af dig. Han är en bra pojke och får snart sin egen skuta.

Christine.

Gifta mig med en som ständigt går i jacka och husaronger — usch nej pappa lilla.

Vaktmästaren.

Så är det — bara de få lära sig litet parlemefransk, portevu, våi, vov eller hvad det heter, så bli de galna i hufvu't.

Christine.

Ja, men hvarför skulle jag inte kunna få kammarjunkarn? — jag har läst i historien att det var en Svensk kung som gifte sig med en bonddotter.

Vaktmästaren.

Ja, men, ser du, han var inte kammarjunkare han inte. (*ser sig omkring*) Det är besynnerligt att ingen af mina embetsbröder är här; men de äro väl sysselsatte, kan jag tro. En vaktmästare har tusentals bestyr. Också har vårt stånd betydligt vunnit i opinion på sednare tiden. Man bebor sina femhundra Riksdalers våningar, man har sina sommarnöjen på sjelfva djurgården om det kniper, man sitter på första raden med sin familj, man lånar pengar åt sina förmän mot hög ränta, och går det väl, så slutar man som hofkamrerare.

(Sång N:o 5.)

När presidenten törnar
Emot hoftrapporna
Och sekretern för björnar
Får ta till fötterna,
Qvar står i Rättsförmaken
Lugn herr vaktmästaren;
Han ej begriper saken,
Men sofver godt på den.

På barsöl skall han vara
Och på begrafning me',
Bland bröllopsgästers skara
Man honom jemt får se,
När herrskapet middagen
Har slukat ganska bra,
Vaktmästarn smörjer magen
Med bästa rätterna.

Så säll ej nå'n kan vara
Som herr vaktmästaren.
Han fruktar ingen fara,
Ty han är allas vän.
På honom värde sätten —
Om han ej fanns — hvaba?
I soporna satt Rätten
Med ledamöterna.

SJUNDE SCENEN.

De Förre. Kammarjunkaren.

Kammarjunkaren (*afsides*).

Hvem tusan har skickat opp det der pagaget. (*högt*) Ah hvad det var roligt att få se er, mina vänner.

Vaktmästaren.

Ödmjuka tjenare, herr kammarjunkare.

Christine (*springer emot kammarjunkaren*).

Pappa trodde att kammarjunkarn inte kände igen oss.

Kammarjunkaren.

Så'na barnsligheter! hör på mina vänner, nämn för all del åt ingen att jag varit uppe här i tornet. Ser ni, jag skulle vara härold, men rapporterade mig som sjuk. Saken är den att jag fått några nära slägtingar till sta'n, en greflig familj, men något småvriden af sig — de fick den fixa idén att gå opp på tornet och jag måste följa dem naturligtvis.

Christine.

Och den unga vackra damen som kammarjunkarn talte så förtroligt med?

Kammarjunkaren.

Är galen.

Christine.

Och det äldre fruntimret?

Kammarjunkaren.

Skall intas på Manhem.

Vaktmästaren.

Och grefven sjelf då?

Kammarjunkaren.

Han är den galnaste af dem alla — det är ett riktigt påbrå inom familjen. Va' derför försigtiga och gå dem inte för nära — låtsa inte heller som ni kände mej. (*afsides*) Den der vaktmästarfamiljen kunde få det infallet att genast formera bekantskap med dem. (*högt*) Som sagt är, ej ett ord om att jag varit på tornet.

ÅTTONDE SCENEN.

De förre. Patronen. Patronessan. Amelie.

Patronen.

Det är grufligt trångt häroppe, jag tror vi hålla oss här.

Patronessan.

Jag undrar hur det kan vara när ringningen börjar.

Kammarjunkaren.

Åh ingen fara, mitt herrskap, bara man sätter tummarna i öronen och gapar duktigt (*gestikulerar*). Nå hvad tycks om Norrbro? och Strömparterrn se'n?

Patronessan (*till Kammarjunkaren*). Hvilka är det som står på andra sidan om kammarjunkarn?

Kammarjunkaren.

Det är — det är —

Patronessan.

Jag tyckte kammarjunkarn talade så förtroligt med dem.

Kammarjunkaren.

Det är en adlig familj från Skåne, upprest för Riksdan's skull.

Patron.

Är han liberal.

Kammarjunkaren.

Nej han är ultrakonservativ — den argaste aristokrat. —

Patron.

Det vore roligt att känna honom på pulsen.

Kammarjunkaren.

Nej för all del, herr patron, han — han — har ingen puls, han blir alldeles ursinnig när en ofrälse tilltalar honom.

Amelie.

Men den unga fröken ser okonstlad ut.

Kammarjunkaren.

Hon är det högmodigaste stycke man kan tänka sig. Ser herrskapet der ha vi Gustaf Adolfs torg — der står den stora konungen — man har nyligen hållit på att reparera honom — der är Prins Gustafs palats — herrskapet har inte varit på konstexposition — vi ha der en mängd vackra porträt-

ter af notablare personer — der är Kongl. Theatern och professor Mosanders brunnsinrättning.

Christine (*till Kammarjunkaren*).
Ja men inte tycker jag han ser så tokig ut.

Kammarjunkaren (*till Christine*).
Se på hans ögon bara, se hur de rulla. (*högt*) Der ha vi Brunkebergs hotell, en magnifik byggnad. —

Patronessan (*till Kammarjunk.*).
Man kan inte upptäcka det minsta högmod i fadrens ansigte.

Kammarjunkaren (*till Patronessan*).
Nej men ser då inte frun, hur han kråmar sig. (*högt*) Der ha vi Trädgårdsföreningens lokal — herrskapet har inte besökt någon af herrar Davidssons koncerter à la musard — dit bör vi gå — man exequerar der flera folksånger — jag har också komponerat en, som, utan skryt, kan mäta sig med allt hvad man i den vägen komponerat.

Patronessan.
Låt oss höra den, herr kammarjunkare.

Amelie.
Ack sjung den medan vi vänta på processionen.

Kammarjunkaren.
Alltför gerna — jag är inte det minsta dificile. (*gör löpningar*) Så högt som solen skiner.

(*Sjömannen synlig i det öfre flustret på hufven, faller in med en sjömansvisa.*)

Kammarjunkaren (*uppretad*).
Tyst, det var en oförskämd glop! hvar är tornväktarn? hur vågar han släppa in en så'n der gök?

Patron.

Jo jo, så går det till när man släpper det der folket upp på samhällets höjder.

Kammarjunkaren.

Tyst deroppe — förlåt mig mitt herrskap — jag måste ha reda på tornväktarn. Den karlen skall annoteras. (*springer ut.*)

Sjömannen (*från flustret blickande nedåt*).

Bra går det ja — är det inte mamsell Christine som står dernere — klart att vända! (*försvinner.*)

NIONDE SCENEN.

De Förre (*utom Kammarjunk.*).

Patronessan.

Det måtte väl inte bli något slagsmål a !

Patron.

Inga onödiga bekymmer, min gumma, ty kommer du ihog versen: Så är de moderna hjeltarnes sätt — premier i kadrill och premier i reträtt. (*afsides*) Den der högdragna aristokraten har jag god lust att klämma åt litet.

Vaktmästaren (*till Christine*).

Man borde inte stå så nära de der tokiga menniskorna.

Patron (*går till vaktmästaren*).

Jag ber ödmjukast om förlåtelse, min herre, men då man är så här på äfventyr tillsamman, så är det också vanligt att man närmar sig hvaran.

Vaktmästaren (*tar af sig hatten med ena hand och sträcker paraplyet mot patron med den andra*).

Inte för nära — jag ber allraödmjukast — inte för nära.

Patron.

Hå! verkligen?

Amelie (*afsides*).

Jag är alltid så rädd af mig när jag skall tala med de der förnäma damerna. (*till Christine nigande*) Det är rätt vackert häroppe.

Christine (*niger djupt*).

Allraödmjukaste tjenarinna, ofantligt vackert.

Amelie (*afsides*).

Hon är ju ganska artig.

Patron.

Ja så — inte för nära — nå nå — jag skall iakttaga ett vördnadsfullt afstånd.

Vaktmästaren (*afsides*).

Gud trösta mig för den menniskan — han ser ryslig ut.

Patronessan (*till Christine*.

Hur gammal är fröken?

Christine (*afsides*.)

Fröken! (*högt*) allraödmjukaste tjenarinna, jag har nyss fyllt mina 20 år.

Patron.

Min herre har då kommit opp för Riksda'ns skull?

Vaktmästaren.

Hva- hva- förslag? för riksda'ns skull? — nej jag har kommit hit opp för att se kröningen, lik-

som herr grefven. (*afsides*) Hur kan man ta' opp en sådander i tornet.

Patron.

Grefven? (*afsides*) det der folket tror nu inte att det finnes andra menniskor än grefvar och baroner.

Patronessan (*till Christine*).

Fast fröken är född i Skåne, så bryter röken inte det minsta på skånska.

Christine (*afsides*).

Ach min Gud! nu kom visst galenskapen på henne!

Patron.

Tror min herre att det längre kan gå an att brottas med tidens friare anda?

Vaktmästaren (*sträcker paraplyet emot patron*).

Var så nådig — jag brottas med ingen — kom mig inte för nära på lifvet bara. (*afsides*). Han vurmar på politik, han är obotlig.

Patron.

Inte gå er på lifvet — jo det är just min afsigt det — min herre försvarar ståndsprincipen?

Vaktmästaren.

Jag? — principen? — jag har aldrig haft befattning med sådant (*afsides*) hur ska jag komma undan?

Patron.

Och likväl har min herre varit med bland dem som röstat omkull det nya representationsförslaget?

Vakmästaren (*sträcker ut paraplyet*).

Sansa er, för Guds skull — tag religionen till

hjelp

hjelp, så går det nog bra. (*afsides*) Hur ska det här slutas?

Patron (*slår paraplyet ur hans hand*).

Hvarför sträcker min herre paraplyet emot mig?

Patronessan (*till Christine*).

Det vore mycket smickrande för min dotter att få bli bekant med fröken — hon är blott en okonstlad, enfaldig landtflicka, men —

Christine (*niger*).

Fru Grefvinnan är alltför nådig.

Patronessan och *Amelie* (*förvånade*).

Grefvinnan!

Patron (*fattar vaktm. i armen*).

Svara mej, min herre, har inte min herre med sin röst bidragit —

Vaktmästaren (*skriker*).

Hjelp! jag har ju ingen röst, herre — jag har ingen röst — hjelp!

Patronessan. Amelie. Christine (*skyndande till patron och vaktm.*).

Hvad är det? hvad är det?

Patron.

Ingenting, mina vänner — jag bara språkade litet med den der högmodiga aristokraten — en menniska utan alla grundsatser; men det kommer den tid, min herre, då ni och ert stånd får annat att göra än prunka och stoltsera i förmaken.

Vaktmästaren.

Förmaken? hvar ska jag hålla mig om inte i förmaken?

Patron.

Då folket skall kräfva ut sin rätt — — var derföre, medan tider är, på er vakt.

Vaktmästaren.

På min vakt? — ännu har ingen gjort någon anmärkning emot mig. — — Fru grefvinna, jag ber om förlåtelse, men jag tycker det här är oförsigtigt af frun att ta sin man med sig upp på tornet i ett sådant tillstånd som han är uti.

Patron.

Sådant tillstånd? hvad menar ni med det? hvad menar ni med ert grefve och grefvinna? jag är ofrälse och boende på landet, min herre — jag är en så kallad ståndsperson, fast jag hvarken tillhör eller får tillhöra något stånd.

Christine.

Pappa, det är visst ett missförstånd.

Vaktmästaren (*lugnare*).

Är herrn inte grefve — — då är herrn kanske inte tokig heller?

Patron.

Hvad vågar ni säga, min herre? tror ni, fast ni är adelsman, att ni ostraffadt får förolämpa en ofrälse?

Vaktmästaren.

Adelsman! jag adelsman? — jag är så fan heller — jag är vaktmästare i Kammar-Rätten.

Alla (*utom Christine*).

Vaktmästare!

TIONDE SCENEN.

De förre. Kammarjunkaren.

Kammarjunkaren.

Jag ber om förlåtelse, mitt herrskap — jag

tänkte få tag i några stolar att sitta på och derföre dröjde jag så länge; men jag fick inte reda på tornväktarn.

Patron.

Det har behagat kammarjunkarn att spela komedi med oss. Har inte kammarjunkarn sagt, att vaktmästarn der var adelsman från Skåne, upprest för Riksda'ns skull och den argaste aristokrat.

Vaktmästaren.

Herr kammarjunkarn sad' ju för mej att herrskapet der var en greflig familj, som kammarjunkarn var nära slägt med, att hela familjen var galen, emedan det var ett påbrå inom familjen.

Patron.

Herrn måste förklara sig öfver en så skamlös historia.

Vaktmästaren.

Ja jag fordrar också förklaring af samma skäl.

Kammarjunkaren.

Förklara mig! — förklara — ja ingenting är lättare än det, om jag vore dernere — men här oppe — så orimligt högt oppe —

Patron.

Inga undflykter, min herre, men tyst — de lyssna på oss — låt oss gå på andra sidan.

(*Alla gå åt södra sidan, dragande kammarjunkarn med sig.*)

ELFTE SCENEN.

Sjömannen.

Här är rymligare farvatten, märker jag. (*ser nedåt*) Se hvad Stockholm ligger präktigt der, liksom en ankarboj i mälarns mynning, vid hvilken hela Skandinavien är förtöjdt — den ser fast ut

— rycks inte opp så lätt — inte en gång af örnklor, de må vara aldrig så långa — — se hvad folk dernere — de se glada ut. — Nå vi ha också kröning i dag — en god konung är den säkraste kompass för ett folks lycka.

(Sång N:o 6.)

När stormarna rasa och vågen
Kör skutan mot molnena opp
Och vindarna gnissla i tågen,
Till hvem sätter folket sitt hopp?
Till styrman — ty honom förutan
Hur går det på stormande haf?
Jo finns ingen styrman på skutan,
Så bär hela skrofvet i qvaf.

Så folket till kungen bör sätta
Sitt hopp emot stormarnas famn,
Ty vill han det sanna och rätta,
Han nog förer skeppet i hamn
Den satsen jag derför vill yrka
I land som på stormande haf:
Min kung kan jag älska och dyrka
Och likväl ej vara en slaf.

(*Blandar sig bland folket*).

TOLFTE SCENEN.

Notarien (*uppkommande*).

Genom en serdeles händelse fick jag veta, att de gått hit opp på tornet, konvojerade af min lycklige rival, kammarjunkarn von Luften. Jag skyndade genast efter. En olycklig älskare skälfver minsann tillräckligt förut i knävecken, utan att han behöfver beträda torntrapporna. — — Att i en öm känslofull stund följa sin älskarinna till månen, går ganska lätt för sig, men att följa kenne upp i ett torn — det är något helt annat det — — på jorden spelar vanligtvis en älskare en ömk-

lig roll — få se hur man kan ta sig ut så här högt opp i himmeln.

(*Kröningsmarchen och ringning höras. Folket samlar sig förnämligast åt norra sidan.*)

Första person.

Nu börjas processionen.

Madamen.

Se der gå stånddrabanterna — det är stadiga gubbar det — jag undrar hur gamla de kunna vara — det är nu öfver 30 år se'n jag såg dem första gången — och då voro de precis likadana som nu.

Flickan.

Se på pagerna — hvad de se bra ut — ach den som rådde om en utaf dem!

Andra person.

Der gå härolderna.

Sjömannen.

De behöfde mina vador de der.

Tredje person.

Ser ni hofstaten?

Sjömannen.

Jag undrar om den siste kammarjunkarn är med.

Fjerde person.

Der komma Riksens Ständer.

Femte person.

Det skulle vara roligt att kunna känna igen dem som tillhöra opposition.

Sjömannen.

Det finnes ingen opposition nu för tiden, det måtte han väl veta, om han följer med sin tid något.

Andra person.

Hvilka är det som går först?

Sjömannen.

Det är Bönderna, som herrn ser.

Tredje person.

Det der är visst Borgarståndet.

Andra person.

Ja men hur kommer det till att Bönderna och Borgarne skola gå först?

Sjömannen.

Åh — det är bara i processioner det, förstår herrn, annars få de nog stå tillbaka.

Fjerde person.

Der är Presteståndet och derefter Ridderskapet och Adeln.

Andra person.

Ja så, de gå då alltid sist?

Sjömannen.

Ja i procession, som sagdt är, annars veta de nog att hålla sig framför.

Femte person.

Nu komma de kungliga insignierna.

Sjömannen.

Ach! hvad soln strålar vackert på den gamla svenska kungakronan!

Flere personer.

Der är den kungliga himmeln.

Sjömannen.

Nu gå de in i kyrkan — jag hör orgeln.

(Sång N:o 7.)

Chör.

Herrliga dag för den skandiska jorden,

Dyrbar för Konung och nordiska land!
Sprid du, o himmel, ditt ljus öfver norden,
Skydda de ömma och heliga band!
Högt ljuder glädjen i slott och i hydda,
Högt skallar jublet från strand till strand,
Värdes vår älskade Konung beskydda,
Du som har kungar och folk i din hand!

(Efter chörens slut sprider sig folket till de öfriga sidorna af altanen.)

Patron.

Processionen är nu inne i kyrkan — vi ska' väl dröja qvar till den kommit ut igen.

TRETTONDE SCENEN.

Notarien. Amelie. Sjömannen. Christine.

Notarien (*till Amelie*).

Mitt öde måste afgöras i detta ögonblick. Den glädje, som lifvar alla, har gifvit mig mod att afhöra min dom: det är från mamsell Amelies mun jag skall höra den.

Sjömannen (*till Christine*).

Ja det hjelper inte nu — jag måste promt veta om Christine vill ha mig eller om hon ger mig fan i våld.

Amelie och *Christine* (*nästan på samma gång*).

Men — —

Notarien.

Jag vet att kammarjunkarn gjort mamsell sin kur, och om ni tror att han kan göra er lyckligare än jag förmår, så må det så vara då.

Sjömannen.

Jag känner att den der kammarjunkarn lägger sina nät i mitt fiskvatten; men jag ska lappsalfva honom jag.

Notarien.

Jag kunde bli den lyckligaste på jorden —

men allt är nu förbi — i dessa sköna blickar, der jag förr läst så mycket upplifvande, läser jag nu endast min dödsdom.

Sjömannen.

Nå sjung ut nu — men blir det ett nej, så kastar jag mig hufvudstupa ner mitt i musiken dernere (*kastar ena benet öfver balustraden*).

Christine (*tager sjömannen i armen*).

Är herrn tokig då? — jag vill inte höra talas om kammarjunkarn mera — han friar ju till den der patronens dotter som är häroppe — jag tror alldrig han menat ärligt med mig.

Amelie.

Vi stå inte i något förhållande till kammarjunkarn, herr Notarie — jag vill inte göra den stackars vaktmästardottern någon hjertsorg — derföre om mina föräldrar ej ha något emot så —

Notarien (*kysser Amelies hand*).

Så har jag då hunnit målet för mina ljufvaste förhoppningar!

Sjömannen (*kysser Christine på mun*).

Tack min engel — hon ska må som perla i guld!

FJORTONDE SCENEN.

De förre. Kammarjunkaren. Tornväktaren (*straxt derefter*).

Kammarjunkaren (*tappar hatten öfver balustraden*).

Aj min hatt! jag tappa min hatt! jag tappa min hatt!

Sjömannen (*fattar lurn*).

Vänta, ska jag hjelpa kammarjunkarn (*tutar öfver balustraden*).

Tornväktaren (*uppspringande*).
Hvad är det för ett satans väsen! hvem är det som tutar midt på ljusa dagen?

Kammarjunkaren (*framspringande barhufva*).
Hvilken fördömd otur! jag har mitt visitkort i hatten — hela verlden får veta att kammarjunkar von Luften varit oppe i tornet! (*rifver sig i håret*).

Tornväktaren.
Se hur de titta opp från gatan — jag blir olycklig — ack jag arma anka! (*klår sig i hufvudet*).

Kammarjunkaren (*rusar mot Tornv.*).
Karl hvar är min hatt?

Tornväktaren.
Herre! hvar är min tut?

Sjömannen (*sätter luren emellan Kammarjunkarns och Tornväktarns hufvuden och tutar*).

Tornväktaren (*sticker armen i lurtratten*).
Tyst då! vill herrn att jag skall trakteras med vatten och bröd på Kungens Kröningsdag?

Sjömannen (*lemnar honom luren*).
Så tag den då, din torndyvel.

Kammarjunkaren.
Jag måste skynda mig ner för att få tag i honom innan det blir för sent. (*springer åt ena sidan af balustraden*) Maka åt er govänner.

Första person.
Var så god och stig på (*ger rum för Kammarjunkaren och visar nedåt*).

Kammarjunkaren (*återkommande*).
Jag har alldeles förlorat hufvudet! (*springer ner i hufven*).

Tornväktaren.

Jag tror han springer sin väg — det var han som beställde tornet — pengarna för tornet, herre (*springer efter ner*).

FEMTONDE SCENEN.

En herre med sin åttaåriga *Dotter*.

Herrn.

Nå, lilla Marie, minns du nu den visan som mamma lärde dig enkom för Konungens Kröningsdag?

Dottren.

Ja, söta pappa!

Herrn (*lyfter dottern på ena armen*).

Nå sjung den då, Marie lilla.

Dottern.

(Sång N:o 8.)

Jag också sjunga vill en gång —
Den visan blir ej mycket lång;
Men kärlek bor uti min sång
För goda Svenska Kungen.

För Drottningen jag sjunger me',
Det enda offer jag kan ge.
Jag sjunger för små Prinsarne
Och äfven för Prinsessan.

Vår Kung fått kronan i vårt land —
Gud skydde Kungen med sin hand!
Om jag blir snäll, i Himlens land
Jag ock får krona bära.

SEXTONDE SCENEN.

Patron. Patronessan. Amelie. Notarien. Waktmästaren. Christine. Sjömannen.

Patronen (*i det han ställer sig emellan Notarien och Amelie*).

I dag utdelas en betydelsefull krona, mina

barn — jag utdelar också en krona åt dig, Amelie — och du har ingenting deremot, min gumma.

Patronessan.

Jag ger gerna mitt samtycke om inte för annat, så för att visa, att vi inte äro så tokiga som den der kammarjunkarn låtit förstå. Derför, mitt barn, lyckönskar jag dig till den krona, din far ämnar gifva dig. Jag önskade ge dig spiran också, som man inte gerna unnar oss, stackars fruntimmer, ty mannens undersåtliga trohet och nit räcka vanligtvis inte längre än till bröllopsdagen.

(Sång N:o 9.)

Alldrig med sin krona qvinnan
Fick sitt välde rätt bestämdt,
Slaf är mannen — dess förinnan,
Undersåte — blott på skämt;
Ty när väl hon fått sin krona,
Mannens maktspråk högre tona,
Och fast hon en gång bar krona,
Bär dock mannen spiran jemt.

Vaktmästaren (*ställer sig emellan Sjömannen och Christine*).

Jag gör detsamma — hör du, min kära Christine, du är något vinglig af dig och du behöfver ett godt styre — tag henne derföre, bror Klink, och blir du lycklig med henne, så skadar det inte åt dig.

(*Kanonskott höras som fortfara till pjesens slut*).

Patron.

Kanonerna förkunna, att Sveriges Konung nu bär Sveriges Konungakrona. Stora Konungar hafva burit den och lemnat i arf åt densamma dyrbara perlor, hvars glans inga tider kunna fördunkla. Nationens kärlek och verldens beundran, så är

dessa perlors namn. En förhoppningsfull aning säger mig, att deras antal snart skall förökas. En Konungs ära behöfver ej alltid till stöd en piedestal, prydd af eröfrade kanoner och sönderskjutna segerfanor. Folkets välstånd och framskridande på upplysningens bana, se der de skönaste prydnader som vara långt efter sedan kanonerna förrostat och segerfanorna multnat i dam.

O fosterland, du hjeltars höga moder,
Du kraftens hem, du idoghetens land,
Ej rikt på guld, men rikt på ärestoder,
För mödan skapt, du trycks ej af dess band.
Låt andra fröjdas åt de stolta dygder,
Som vinns på stridens fält i blodig glans —
Äg frid och frihet inom dina bygder — —
Se der, se der din skönsta segerkrans!

En sådan krans med denna dagen blommar.
Kring Sveas tinning, låt oss fästa den,
Och vårda den, så efterverldens domar
Må finna bladen lika friska än!
Sänk, fridens Gud, din blick till Norden neder;
Men skalla stridens rop på Sveas strand,
Än faste stå de Svenska kämpaleder
Till stöd för Konung och för fosterland!

Gud bevare Konungen och Fäderneslandet!

(Gamla Folksången afsjunges, hvarefter, under fanfar, ridån faller).

STOCKHOLM.
HÖRBERGSKA BOKTRYCKERIET, 1844.